

**Detaljplan för Bälby 1:4
m.fl., Erikslund, Västerås
Dp1926**

PLANBESKRIVNING
2025-04-15
LAGA KRAFT
Utökat förfarande
Stadsbyggnadsförvaltningen, Västerås stad
Diarienummer 2018/01203

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
PLANFÖRSLAG	4
Övergripande gestaltningsidé	4
Bebyggelse	4
Mark och vatten.....	5
Infrastruktur.....	9
Risker och störningar	10
GENOMFÖRANDEBESKRIVNING.....	12
Organisationsfrågor.....	12
Fastighetsrättsliga frågor	12
Tekniska frågor	13
Anmälan och tillstånd.....	13
Ekonomiska frågor	13
KONSEKVENSER	14
Miljökvalitetsnormer	14
Miljökonsekvenser	14
FÖRUTSÄTTNINGAR	17
Tidigare ställningstaganden.....	17
Platsanalys.....	17
Bebyggelse	17
Mark och vatten.....	17
Infrastruktur.....	18

Inledning

Syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en ny väg, parallell gång- och cykelbana samt passager för gång och cykel. Vägen binder samman yttre ringleden runt Västerås. Hänsyn ska tas till natur- och rekreationsvärden med särskilt fokus på skydd av groddjur.

Ägoförhållanden

Berörda fastigheter ägs av Västerås stad och är Froby 4:2, Bälby 1:4 och Västerås 4:85.

Huvuddrag

Detaljplanen innefattar en ny väg inklusive parallell gång- och cykelväg. Vägsträckningen är från cirkulationsplatsen (Västerleden/Hallsta Gårdsgata/Kofotsgatan) i nordöstra delen av detaljplaneområdet till Västerledsmotet vid E18 i söder. Detaljplanen möjliggör även för en planskild korsning för gång- och cykeltrafik för att binda samman områden öster och väster om planområdet. Groddjurspassager planeras anläggas för att underlätta rörelse och spridning av groddjuren.

Politiska beslut

Byggnadsnämnden beslutade §109, 2020-04-30, att ge Stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta en detaljplan för området.

Detaljplanen antogs av kommunfullmäktige 2025-06-18 och vann laga kraft 2025-07-11.

Planhandlingar

- Plankarta med grundkarta
- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning

Utredningar

- Miljökonsekvensbeskrivning, *WSP*, 2025-04-04
- Dagvattenutredning, *Sweco*, 2024-03-27
- Naturvärdesinventering, *Calluna*, 2020-09-17
- Geoteknisk undersökning, *Tyréns*, 2021-03-12
- Riskutredning vibrationer, luftstötsvågor, stenkast och damm, *Afrå*, 2023-11-24
- Åtgärdsprogram för groddjur i västra Erikslund, Turgor Henrik Dahl AB, 2022-10-05
- Hantering av groddjur i Västra Erikslund, *Stadsbyggnadsförvaltningen, Västerås stad*, 2024-07-01
- Trafikutredning, *Norconsult*, 2025-04-09

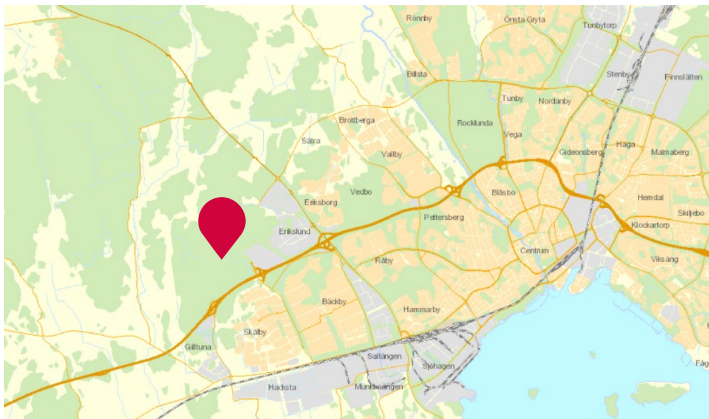
Medverkande tjänstemän

Planförslaget har utarbetats av planarkitekt Felix Blomstergren och Patrik Rönnqvist i samarbete med kompetenser från Västerås stad.

Läge

Storlek planområde: ca 5 hektar

Planområdet är beläget ca 6 km väster om Västerås centrum.

Figur 1: Planområdets placering i förhållande till Västerås centrum.

Planförslag

Övergripande gestaltningsidé

Vägen enligt planförslaget har placerats i landskapet för att skapa en så liten påverkan på befintlig natur som möjligt. Vägen kommer följa befintlig terräng i naturlandskapet som är rikt på groddjur och andra djur- och naturvärden. Genom detaljplanen binds Norrleden ihop med befintliga Västerleden och skapar ett sammanhängande gatunät som en del av en yttre ringled i Västerås.

Bebyggelse

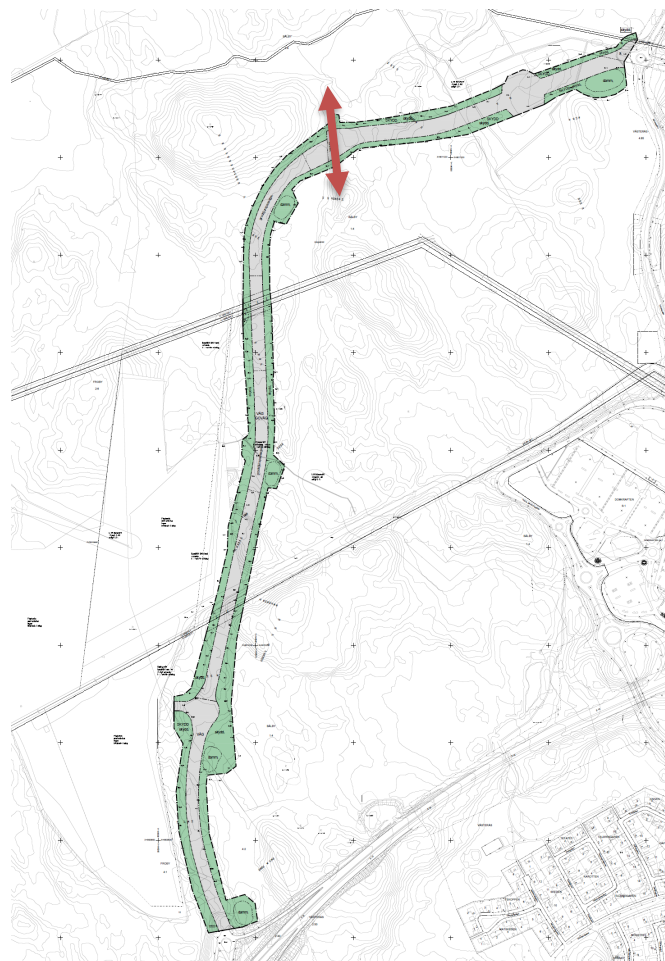
Fornlämningar

I planområdets norra del finns ett område med fossil åkermark med den antikvariska bedömningen ”övrig kulturhistorisk lämning”. Inga fornlämningar finns inom planområdet.

Om fornlämningar påträffas i samband med exploateringen måste arbetet omedelbart avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

Tillgänglighet

Förslaget innebär att gång- och cykelpassage till bruksleden ska vara planskild från Västerleden. Detta bidrar till en mer trafiksäker miljö för gång- och cykeltrafikanter. Se förslag till placeringar i Figur 2. Övriga passager för gång- och cykel är enligt projekteringen planerade att utföras i plan. Dessa avser att angöra till kommande verksamhetsområden som ännu är pågående planprojekt.

Figur 2: Röd pil markerar placering av planskild korsning.

Trygghet

Passage under mark för gång och cykel kan upplevas otrygg om den är avskilda eller mörk, det är därför viktigt att den utformas på ett sådan sätt att den upplevs som trygg, genom utformning och/eller med hjälp av ljussättning.

Mark och vatten

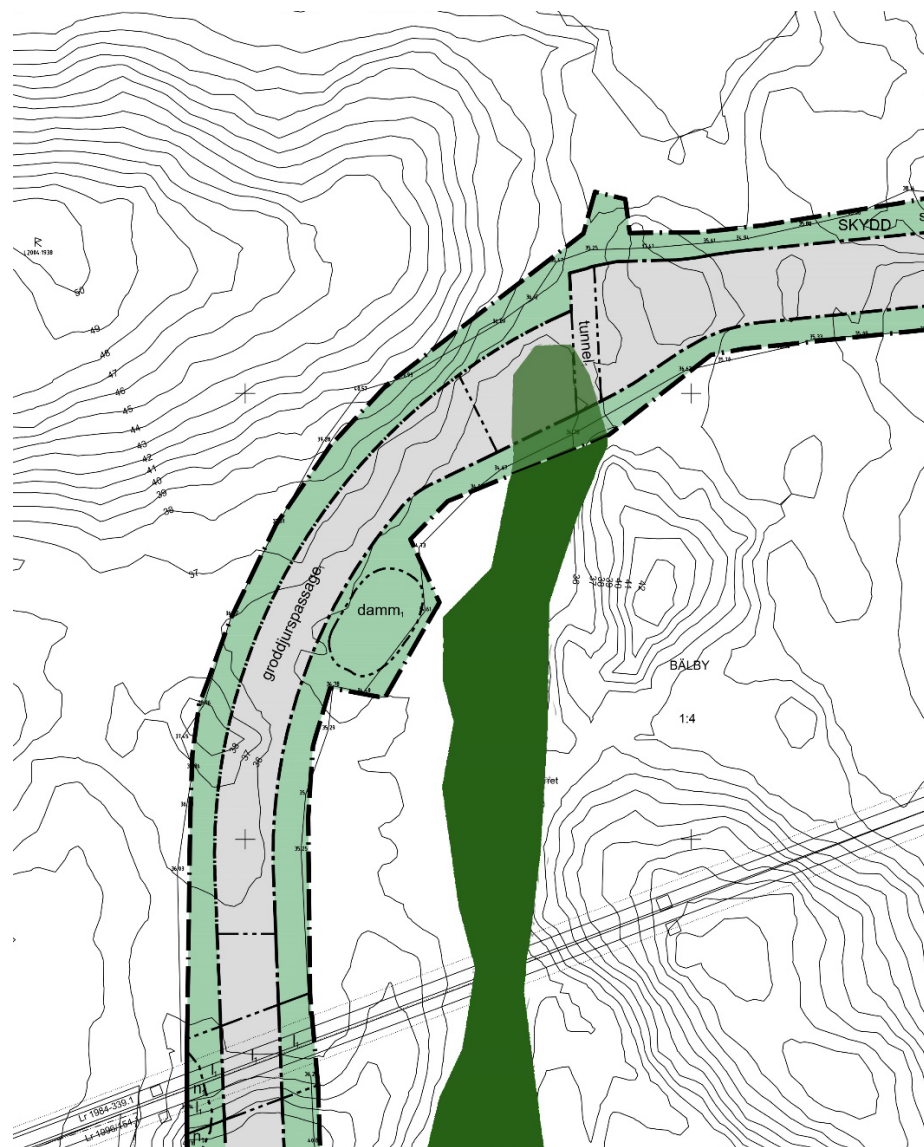
Naturmiljö

Inom ramen för detaljplanearbetet så har en naturvärdesinventering genomförts. Den pekar på ett flertal områden med varierande klassning.

I utformningen av planförslaget så har hänsyn tagits till de naturvärdesklassade områden som finns intill planområdet. Planförslaget kommer endast att påverka ett av de utpekade naturvärdesklassade områdena (område 21 i naturvärdesinventeringen, *Calluna*, 2020-09-17). Detta bedöms vara ett marginellt ingrepp i det i övrigt naturvärdesrika området.

Inom det utpekade området finns det dokumenterade fynd av arten Korallrot, som skyddas enligt artskyddsförordningen. Utifrån de fältanteckningar som finns från framtagandet av naturvärdesinventeringen så kan man utläsa att den största delen av populationen inte finns inom aktuellt detaljplaneområde.

Bedömningen är därför att åtgärder inom planområdet inte kommer att påverka populationen av korallrot som helhet. Det är dock viktigt att beakta området under hela byggtiden så att ytan utanför detaljplanen inte förstörs eller påverkas.

Figur 3: Utklipp som visar det naturvärdesklassade området (område 21 enligt Naturvärdesinventeringen) som överlappar planområdet i norr.

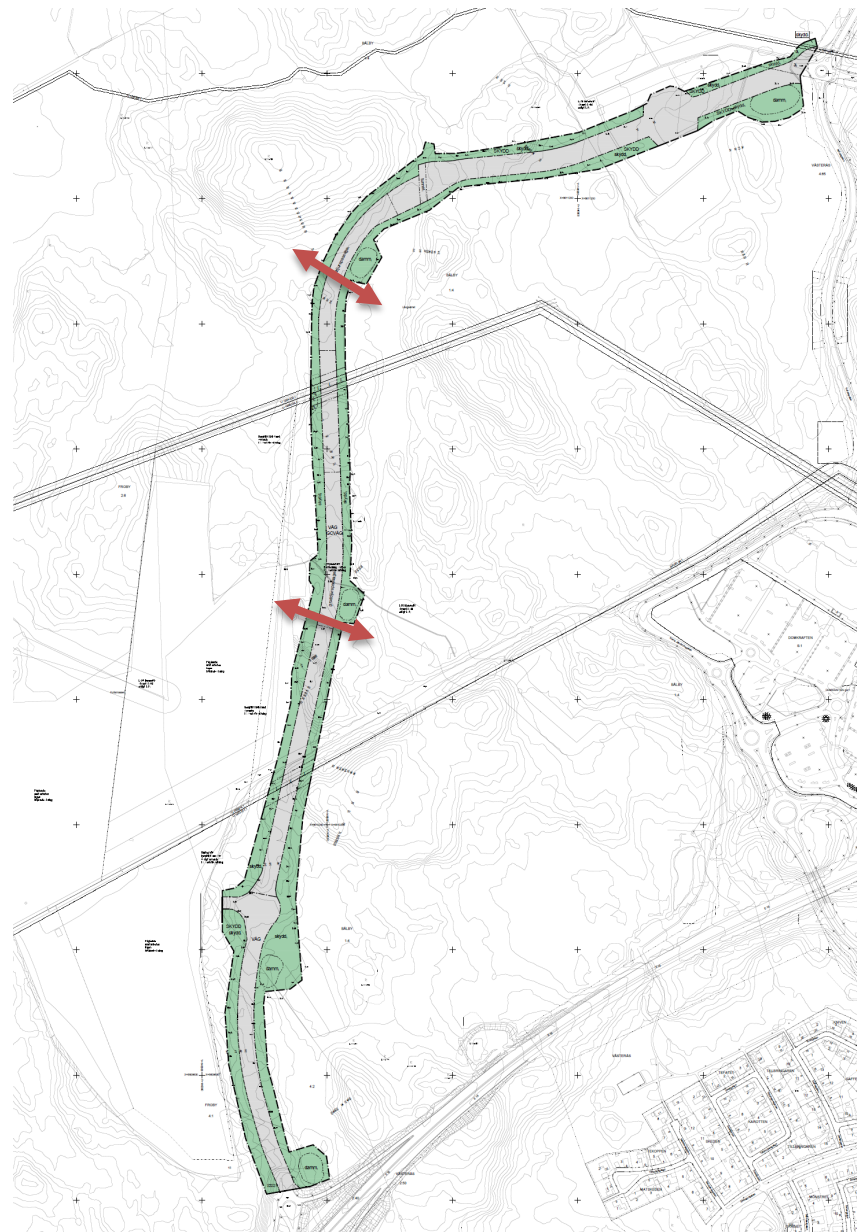
I området kring planområdet förekommer även groddjur som ska beaktas, bland annat större vattensalamander och åkergroda.

Inom ramen för planarbetet har ett åtgärdsprogram för groddjur tagits fram (Åtgärdsprogram för groddjur i Erikslund, 2022). Åtgärdsprogrammet föreslår ett antal åtgärder; att skapa nya lekdammar, underhåll och förbättringsåtgärder av befintliga lekvatten samt förbättring av möjligheten till övervintring. Åtgärder är lokaliserade utanför planområdet.

Ytterligare ett dokument, Hantering av groddjur i västra Erikslund, (Stadsbyggnadsförvaltningen, Västerås stad, 2024-07-01), har tagits fram som bedömning och sammanfattning av alla inventeringar, utredningar och åtgärder som genom åren gjorts för att säkerställa att den kontinuerliga ekologiska funktionen för groddjur upprätthålls och att förbuden i 4 a § artskyddsförordningen inte utlöses vid genomförande av pågående detaljplaner och utbyggnad enligt FÖP63:s intentioner.

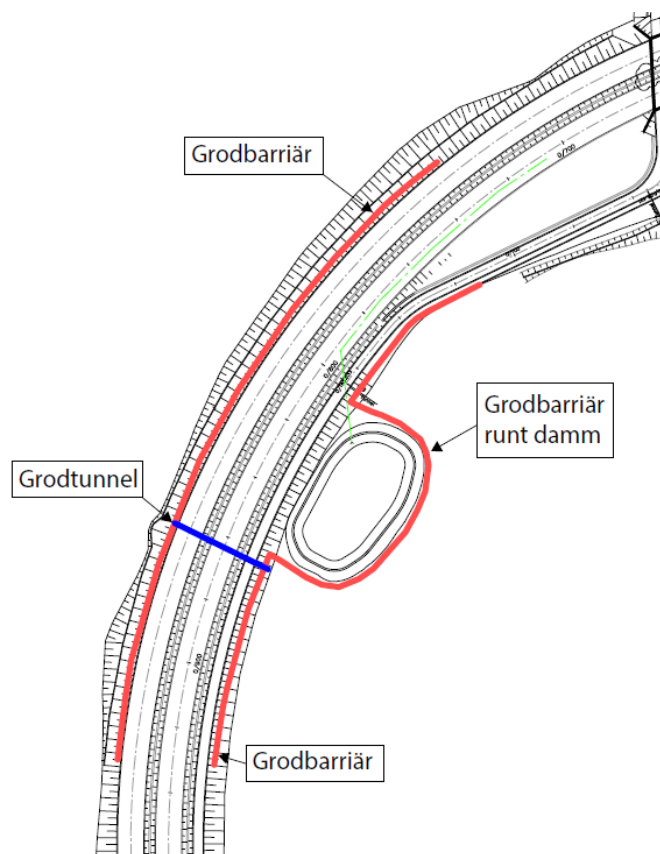
De åtgärder som ännu inte genomförts i åtgärdsprogrammet (främst rörande övervintringsplatser) skall genomföras och en skötselplan skall upprättas i samråd med Länsstyrelsen för att säkerställa framtida skötsel av groddjursområdet.

Västerleden kommer oundvikligen skapa en barriär för groddjur i området. För att minska barriäreffekten kommer groddjurspassager [groddjurspassager₁] att placeras under Västerleden för att groddjur ska kunna ta sig mellan olika områden. Fångstarmar placeras för att leda groddjuren till passagerna. Separerade från dessa finns även trummor som leder vatten från område utanför västerleden till skyddsområdet för groddjur innanför Västerleden.

Figur 4. Bilden visar placering av groddjurspassager.

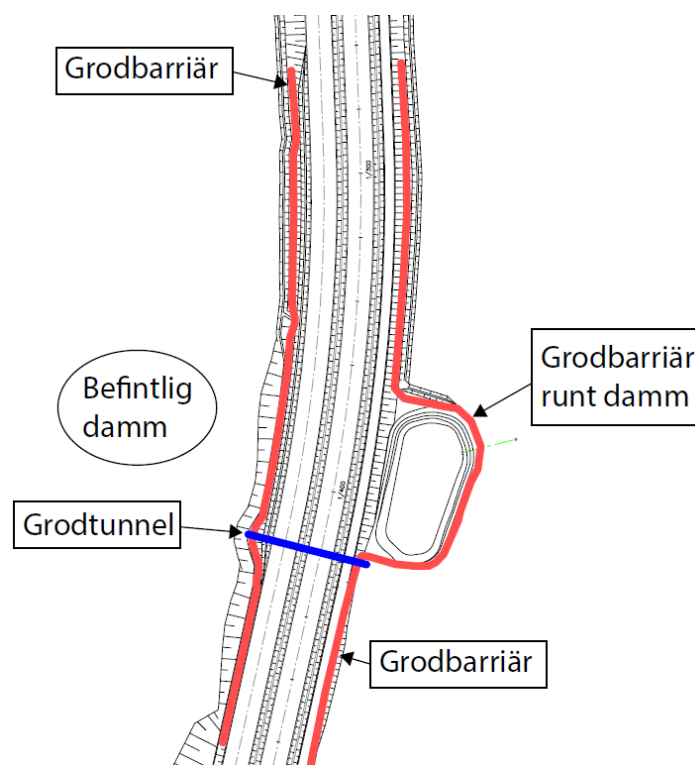
Syftet med den södra groddjurspassagen är att koppla ihop befintlig damm, väster om Västerleden, som har påvisat yngelproduktion med det större sammanhängande "Skyddsområde för groddjur" som utgörs av naturmarken öster om Västerleden. Den södra groddjurspassagen är åtskild från trumman under Västerleden, som avleder vatten från sumpskogen, och ansluter till befintligt dike på östra sidan av Västerleden.

Figur 5. Kartbild som visar den norra groddjurspassagen med tillhörande fångstarmar markerat i rött.

Den norra groddjurspassagen är till för att ge groddjuren möjlighet att sprida sig vidare norrut, samt till ytterligare groddjursdammar norr om bergtäktsverksamheterna. Denna trumma kommer att ta hand om naturvatten som kommer norrifrån samtidigt som den är utformad som en groddjurspassage.

Groddjurspassagerna leder inte till dagvattendammar (dammar med vägvatten) utan mynnar i naturmark. Dagvattendammarna omges av barriärer för att hindra groddjur från att ta sig dit.

Figur 6. Kartbild som visar den södra groddjurspassagen med tillhörande fångstarmar markerat i rött.

Geotekniska förhållanden

Inom området för aktuell detaljplan bedöms byggbarheten vara god. Terrängen är något kuperad och höjdskillnaderna utgörs generellt av berg i dagen eller ytnära berg. Inom avgränsade områden förekommer lera och torv.

Lermäktigheterna har vid utförda undersökningspunkter varierat mellan 0 – 2,8 meter.

Vattenområden, dagvatten och översvämning

För att uppnå ett utflöde från planområdet som inte överskrider ett maxutflöde på 15 l/s, ha vid ett 20-årsregn krävs en fördröjningsvolym om 1970 m³.

Fördröjning föreslås i vägdiken längs med gatan. Gatan har en längd på ca 2,4 km vilket kräver en fördröjningsvolym om 0,82 m³ per löpmeter gata.

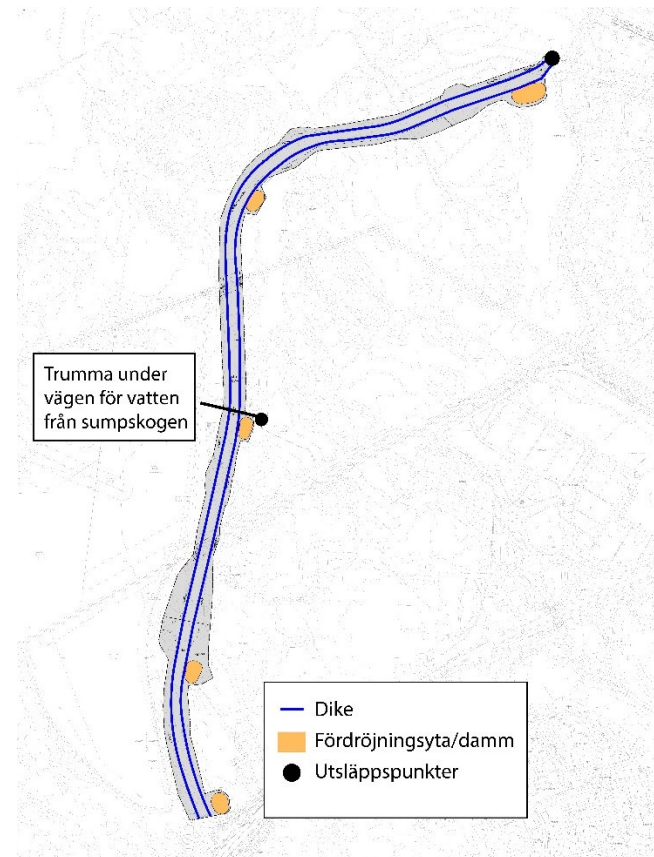
Västerleden är planerad att vara primär transportled för farligt gods. För att motverka en spridning av föroreningar vid en eventuell olycka behöver diken kunna stängas för att förhindra att föroreningar sprider sig vidare längre nedströms planområdet. För att förenkla saneringsarbetet rekommenderas att diken sektioneras upp i kortare sträckor.

Om diken utförs med strypning och utformas på ett sätt så att god rening erhållas kan det vara acceptabelt att vattnet sedan leds till dammar med groddjur.

Omhändertagande av dagvatten föreslås i fem dagvattendammar längs med Västerleden. Dagvatten leds till dammarna via ovan nämnda vägdiken. Dammarna är avsedda att kunna fördröja förorenat dagvatten vid ett eventuellt utsläpp. Volymen i dammarna klarar av ett regn med återkomsttid på 5 år och som är 4 timmar långt. Inkommande ledningar förses med backventiler så att förorenat dagvatten inte kan stiga upp i makadamdiken. Utlöpsledning förses med avstängningsventil så att dammen kan stängas av där sanering krävs.

Samtliga dammar är placerade på östra sidan av Västerleden i närhet till lågpunkter i väg.

Idag finns det ett dike som leds från sumpskogen väster Västerleden i riktning österut mot naturmarken som hamnar öster om Västerleden. Diket omfattas av ett nyttjanderättsavtal som staden har ingått med Skanska (Skanska Industrial Solutions AB). Nyttjanderättsavtalet ger Skanska rätt att leda bort renat vatten från bolagets sedimentationsdamm i tåkten, se mer under "Arrenden och nyttjanderättsavtal" på sidan 12. Vid anläggning av gatan behöver det finnas en trumma under gatan som tillåter att vattnet fortsatt kan ta sig förbi området. Trumman är ett annat rör än groddjurspassagen. Diket från sumpskogen leder till naturmark med dammar inhysandes salamandrar och andra groddjur, vilket innebär att det är extra viktigt att tillkommande vatten är rent.

Figur 7. Förslag till systemlösning efter exploatering.

Strandskydd

I planområdets norra del, där Västerleden angöra befintlig rondell, finns ett strandskyddat dike.

Enligt 4 kap. 17 § PBL får kommunen i en detaljplan upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken för ett område, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

I detaljplanen upphävs strandskyddet utifrån särskilda skälet 7 kap. 18 c § 5 p. området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Västerleden är en del i en yttre ringled i Västerås och anses utgöra ett angeläget allmänt intresse.

Endast en mindre del av strandskyddet kommer behöva upphävas i detaljplanen. I östergående riktning av diket är strandskyddet sedan tidigare helt upphävt i detaljplan dp 1564. Strandskyddets intresse inom detaljplanen får anses som litet, varvid intresset av att ta området i anspråk väger tyngre än strandskyddets intresse på platsen.

Diket kommer endast att marginellt påverkas inom strandskyddszonen, och syftet med strandskyddet bedöms inte förvanskas av aktuell detaljplan.

Infrastruktur

Gång-, cykel- och biltrafik

Planförslaget innebär att den nya vägen sammanfogar befintliga etapper av Västerleden till en helhet. Västerledsmotet (E18) knyts samman med Norrleden och Surahammarsvägen (Väg 66).

Yta för väg med parallell gång och cykelväg planläggs som VÄG/GCVÄG₁. Områden angränsande detta planläggs som SKYDD, detta då Västerleden är

tänkt att kunna fungera som led för farligt gods och den körbara ytans maximala utbredning behöver fastslås.

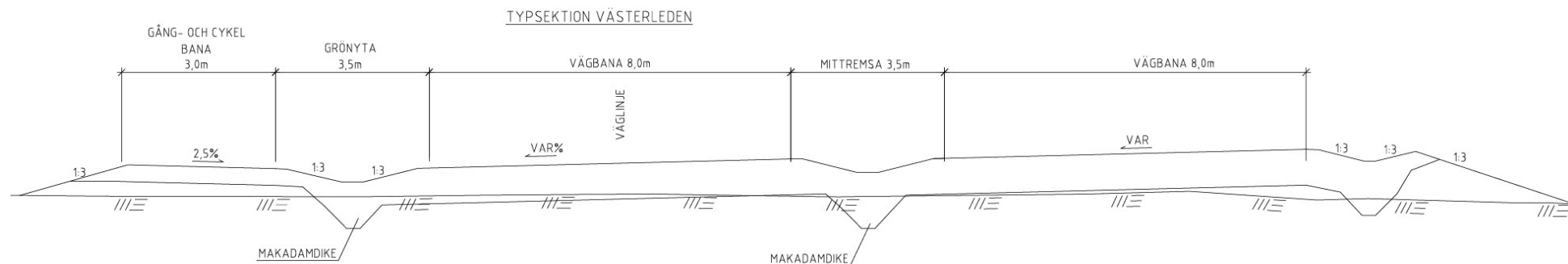
Syftet med Västerleden är dels att avlasta andra delar av Västerås från tung trafik, Västerleden kan även möjliggöra för en alternativ entré till Erikslunds handelsområde.

Trafikflödet på Västerleden, närmast korsningen Surahammarsmotet, förväntas bli 5 700 – 8 400 fordon per dygn år 2045 om Västerleden byggs ut för att förbinda E18 och Surahammarsvägen (väg 66). Detta innan de angränsande detaljplanerna dp1950 och dp1927 genomförs. Om exploateringarna genomförs kan trafikflödena här förväntas bli 10 300 – 13 000 fordon per dygn 2045. För Västerleden närmast E18 är motsvarande siffra 9 300. På Västerledens sträckning mellan exploateringsområdena, är trafikflödena svårbedömda, men kan grovt förväntas bli mellan 4 600 – 7 300 fordon per dygn, inklusive exploateringarna. (Trafikutredning, *Norconsult*, 2025-04-09)

Detaljplanen möjliggör för att vägen enligt planförslaget kan bli en fyrfilig väg, med parallell gång- och cykelbana. Det finns även med utrymme för busshållplatser i anslutning till planerade verksamhetsområden.

Utöver detta så kommer bruksleden få en planskild korsning för gång och cykel vilket möjliggöra för en trafiksäker passage under Västerleden.

Figur 9 på sidan 11 visar en vision för hur Västerås stad tänker sig att gång- och cykelvägnätet kan se ut i framtiden. På de ytor som detaljpanelägg som VÄG/GCVÄG avser Västerås stad att bygga ut gång- och cykelvägarna i takt med att ytorna i omkringliggande detaljplaner exploateras. Ytan mellan motet på E18 och cirkulationsplatsen norr om detta är detaljplanlagt som VÄG, yta har även inom denna användning säkerställts för att det i framtiden skall kunna finnas plats för en GC-väg. Västerås stad ämnar i nuläget inte bygga ut denna sektion då passage av E18 i detta läge inte är möjligt idag.

Figur 8: Typsektion av Västerleden. Sektionen visar utrymme för fyra körfält, vägvattenhantering och gång- och cykelbana.

Teknisk försörjning

Aktuell detaljplan kommer att passera ett flertal ledningar. I planförslaget finns två markreservat för allmännyttiga luftledningar (l₁).

Risker och störningar

Trafikbuller

Planen kommer att medföra att trafikbullret kommer att öka. Då det inte finns några bostäder som bedöms kunna påverkas av detta så har ingen trafikbullerutredning tagits fram.

Farligt gods och skyddszoner

Västerleden är planerad att vara primär transportled för farligt gods. För att motverka en spridning av föroreningar vid en eventuell olycka behöver dikena kunna stängas för att förhindra att föroreningarna sprider sig vidare längre nedströms planområdet. För att förenkla saneringsarbetet rekommenderas att dikena sektioneras upp i kortare sträckor.

Gemensam riskutredning

En gemensam riskutredning för aktuell detaljplan och detaljplan dp 1927, del av Froby 4:1 m.fl. har tagits fram. Syftet med riskutredningen är att utreda risker avseende omgivningspåverkan från angränsande täktverksamheter i form av:

- Stenkastning
- Vibrationer
- Luftstötsvågor
- Damm

Utredningen visar att markvibrationer generellt inte utgör någon risk för Västerleden. Dock kan eventuella konstruktioner, exempelvis bro/stödmur, som anläggs inom vägområdet behöva anpassas till brytning i Skanskas täkt. Så länge eventuella markledningar, brunnar etc. inte ligger närmare än ca 20 m från sprängning bedöms de inte bli påverkade.

Detaljplanen bedöms inte bli berörd av luftstötsvågor.

Vid sprängning måste risken för okontrollerat stenkast mot omgivningen förebyggas. Utredningen visar att vägvastängning inom delar av dp 1926 (Västerleden) bedöms bli nödvändig vid sprängning i Skanskas täkt. Detta innebär att vägen stängs av under ca 30 minuter i samband med sprängning.

Beroende på hur sprängsalvorna utformas och riktas bedöms vägsträckor inom 200–400 m från brytningsområdet bli berörda.

Damning från täkterna begränsas innanför täkternas verksamhetsområden. Dock kan vid torra perioder och starka vindar stenmjöl/filler spridas utanför täkternas verksamhetsgränser. Eftersom detaljplanen inte omfattar någon dammkänslig verksamhet bedöms olägenheter från damning inte utgöra något problem.

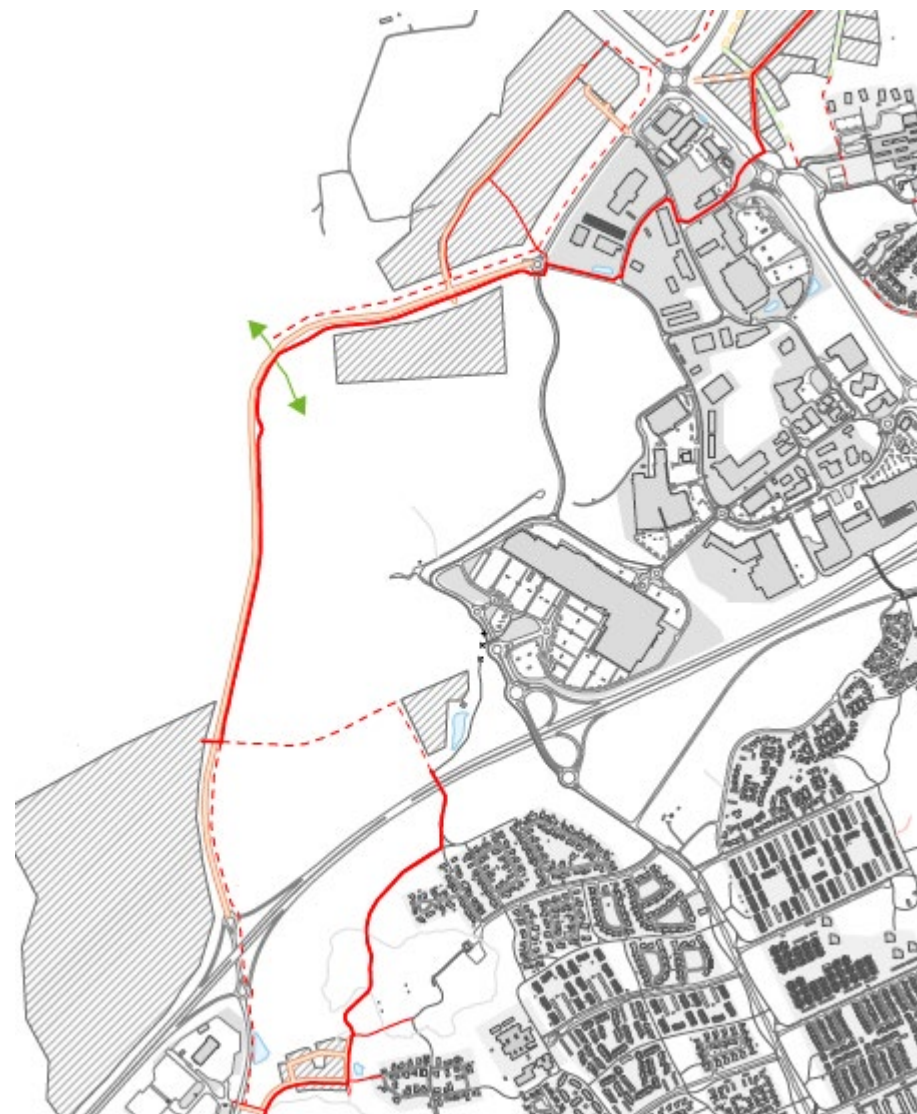
Luftföroreningar

Genomförandet av planen bedöms inte medföra att gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Genomförandet av planen bedöms inte medföra att de gränsvärden som finns i Västerås handlingsplan för utomhusluft (antagen 2013) överskrids.

Olycksrisker

Ingen bebyggelse ligger idag i den direkta närheten av den tänka vägsträckningen. Tanken med Västerleden är att den ska utgöra primär farligt godsled vilket gör det viktigt att det i andra pågående och kommande plan- och byggårenden tas hänsyn till detta i riskutredningar och annat riskhanterande arbete.

Övergång/-ar för gång och cykel i plan, samt utformningen av dessa, regleras inte i plankartan, vid projektering och anläggande av dessa är det viktigt att de utformas trafiksäkert. Passagen vid Bruksleden är planskild, detta säkerställs i plankartan genom egenskapen *tunnel*.

Figur 9. Visionsbild för hur staden hoppas kunna knyta ihop gång- och cykelvägnätet. Heldragna röda linjer visar befintliga och nu tillkommande GC-vägar. Streckade röda linjer visar stadens vision av utbyggnad. Grön pil visar planskild korsning i naturmark.

Genomförandebeskrivning

Organisationsfrågor

Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vinner laga kraft.

Under genomförandetiden har fastighetsägarna en garanterad rätt att bygga i enlighet med planen och detaljplanen får inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger. Efter genomförandetidens utgång fortsätter detaljplanen att gälla, men den kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägare har rätt till ersättning.

Huvudmannaskap

Västerås stad är huvudman för allmän platsmark inom området.

Ansvarsfördelning för genomförande

Västerås stad ansvarar för planens genomförande.

Avtal

Västerås stad och bolag ansvariga för täktverksamheter i området kommer senare ytterligare avtala om, eller på annat sätt träffa överenskommelser om, väganslutningar från täktverksamheter till Västerleden.

Västerås stad och Skanska Industrial Solutions AB kommer även att genom avtal eller på annat sätt bestämma hur senare avveckling av den senares täktverksamhet ska ske.

Arrenden och nyttjanderättsavtal

Inom detaljplaneområdet finns följande arrenden.

Nyttjanderätt bergtäktsavtal med Skanska Industrial Solutions AB.
Anläggningsarrende med Skanska Industrial Solutions AB

Partinellt benefikt nyttjanderättsavtal med ändamål väg med Skanska Industrial Solutions AB. Avtalet reglerar Skanskas rätt till tillfartsväg till och från sin bergtäktsverksamhet.
Anläggningsarrende med Swerock AB
Partinellt benefikt nyttjanderättsavtal med ändamål väg med Swerock AB. Avtalet reglerar Swerock ABs rätt till tillfartsväg till och från sin bergtäktsverksamhet.

Namnfrågor

Den nya vägleden blir en fortsättning på Västerleden.

Cirkulationsplatsen i norr med anlutning mot planområdet dp 1950 föreslås få namnet Valbergsmotet.

Cirkulationsplatsen i söder med anslutning mot planområdet dp 1927 föreslås få namnet Frobymotet.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Detaljplanen medför inte något behov av ändrad fastighetsindelning i området.

Ledningsrätter

Allmänna ledningar inom planområdet bör säkerställas genom ledningsrätt. Ledningsägaren ansöker om ledningsrätt vid Lantmäterimyndigheten.

Befintliga ledningsrätter inom planområdet redovisas i tabell nedan, där ledningshavare mm framgår.

Ledningsrätt	Ändamål	Ledningshavare	Konsekvens
1980K-1998/14.1	Starkström	Vattenfall Eldistribution AB	Tryggas genom l ₁ -område i detaljplanen
1983-671.1	Tele	Vattenfall Eldistribution AB	Tryggas genom l ₁ -område i detaljplanen
1980K-1996/154.1	Starkström	Svenska kraftnät	Tryggas genom l ₁ -område i detaljplanen
1984-339.1	Tele	Svenska kraftnät	Tryggas genom l ₁ -område i detaljplanen
LR 1991/99.1	Tele	Telia/Skanova AB	Ledningsrätten planläggs som allmän platsmark. Inga förändringar för ledningsrätten.

Tekniska frågor

Trafik, gator, gång- och cykelvägar

Västerås stad ansvarar för uppförande av gator och gång- och cykelvägar. Massbalans inom planområdet skall eftersträvas.

Teknisk försörjning

Västerås stad ombesörjer att området utvecklas med teknisk försörjning.

Anmälan och tillstånd

Fornlämningar

Västerås stad ansvarar för anmälan till länsstyrelsen enligt 2 kap. 10 § kulturmiljölagen om fornlämningen berörs av exploaterings- eller markarbeten.

Dagvatten

Dagvattenanläggningar som tar hand om dagvatten från flera fastigheter inom detaljplanlagt område är anmälningspliktiga enligt miljöbalken, och ska anmälas till Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.

Förorenad mark

Det finns inga kända föroreningar inom planområdet eller dess närmaste omgivning. Om misstanke uppstår om förorenad mark i samband med exploatering måste arbetet avbrytas omedelbart och anmälan göras till Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Västerås stad i enlighet med 10 kapitlet 11 § miljöbalken och 28 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Ekonomiska frågor

Kostnader

Västerås stad står för alla kostnader för framtagandet och genomförandet av detaljplanen i den mån inte annat framgår av befintliga eller senare avtal för täktverksamheter i området.

Konsekvenser

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer syftar till att skydda människors miljö och hälsa. Planens genomförande bedöms inte medföra negativ påverkan på gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2010:477); vattenförekomster (SFS 2004:660); kemiska föreningar i fisk och musselvatten (SFS 2001:554); eller omgivningsbuller (SFS 2004:675).

Planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå MKN för vattenförekomsten Mälaren–Västerås hamnområde. Om föreslagna åtgärder genomförs bedöms planförslaget innebära en i princip oförändrad föroreningsbelastning till recipienten Mälaren–Västerås hamnområde.

Miljökonsekvenser

I miljökonsekvensbeskrivning redovisas miljömässiga konsekvenser av planens genomförande. Nedan är en sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningen:

Naturmiljö

Sammantaget bedöms planen medföra stora negativa konsekvenser för naturmiljön. Den nuvarande bedömningen grundas i försiktighetsprincipen och är huvudsakligen orsakad av att det i nuläget inte går att utesluta att planen medför negativ påverkan kopplat till de skyddade arterna som identifierats inom planområdet. Planen innebär att en del av ett större skogsområde tas i anspråk. Vägen kommer att bli en barriär och fragmentera området. Flertalet fridlysta arter ur flera olika organismgrupper förekommer inom eller i nära anslutning till planområdet och riskerar att påverkas negativt i samband med exploatering. En del av ett identifierat naturvärdesobjekt kommer att tas i anspråk i planområdets norra del. I detta område finns det en livskraftig population av korallrot. Skada på korallrot är förbjudet enligt

artskyddsförordningen och dispens krävs för åtgärder som riskerar att skada exemplar av arten.

Exploateringen sker även i nära anslutning till småvatten med bekräftad förekomst av groddjur, som är skyddade enligt artskyddsförordningen. Kommunen har tagit fram underlag om hur groddjurspopulationen ska hanteras inom västra Erikslund (Västerås stad, 2024). I underlaget görs bedömningen att de förstärkande skyddsåtgärder som har och kommer att vidtas säkerställer att förbuden i artskyddsförordningen inte utlöses. Då det inte framgår vilka motiv som finns till valda lokaliseringar av groddjurspassagera, samt var förbättring av möjlighet till övervintring ska ske, är det inte möjligt att bedöma om åtgärderna är tillräckliga för att säkerställa att negativ påverkan undviks. Det bedöms därmed, utifrån försiktighetsprincipen, fortsatt finnas en risk för negativ påverkan på groddjurspopulationen.

Kulturmiljö och landskapsbild

Sammantaget bedöms planförslaget varken medföra positiva eller negativa konsekvenser för kulturmiljön, dock medför planförslaget små till måttligt negativa konsekvenser för landskapsbilden. Inom planområdet finns en övrig kulturhistorisk lämning. Det rör sig om en fossil åkermark som bedöms vara relativt sent anlagd. Planförslaget medför en viss påverkan på såväl landskapsbild som kulturmiljö. Den fossila åkermarken kommer delvis tas bort permanent. Landskapsbilden kommer ofrånkomligen att påverkas av den planerade utvecklingen inom planområdet. Detta då planområdet kommer att ändra karaktär från skogsområde till väg.

Hushållning med naturresurser

Sammantaget bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser för aspekten hushållning med resurser. Majoriteten av den skog som förekommer inom planområdet utgörs av produktiv skogsmark. All skogsmark utgör ett nationellt värde och skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan leda till att påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk. Den del av planområdet som utgörs av bruksbar

skogsmark bedöms dock inte ha en avgörande betydelse för skogsnäringen. Planområdet består huvudsakligen av barrträd med visst inslag av löv som ligger mitt i ett större skogsområde. Den planerade exploateringen bedöms således medföra en ökad fragmentering av ett större sammanhängande område. Genomförandet av detaljplanen kommer att innebära att en stor mängd massor i olika grad över området kommer omfördelas, där vissa områden kommer schaktas medan andra kan komma att behöva fyllas ut. En masshanteringsplan bör tas fram i senare skede och massbalans ska eftersträvas.

Ytvatten

Sammantaget bedöms planförslaget medföra varken positiva eller negativa konsekvenser. I plankartan reserveras mark för den föreslagna dagvattenhanteringen. Med de föreslagna åtgärderna för hantering av dagvatten medför planförslaget att mängderna för fosfor, koppar, kvicksilver och PAH16 ökar jämfört med idag, även efter planerade reningssteg. När det gäller föroreningshalter ökar kvicksilver jämfört med idag efter de planerade reningsstegen. Det rör sig dock om små mängder. Det finns en osäkerhet i beräkningarna. Osäkerheten innebär att även om resultaten pekar på en liten ökning kan det vara så att det i verkligheten inte sker någon ökning. Utifrån recipientens totalbelastning av fosfor, utgör planområdets utsläpp endast 0,008 procent av fosforutsläppet. Efter utloppet från dagvattenanläggningarna i planområdet transporteras dagvattnet cirka 2 kilometer i Kapellbäcken innan det når Mälaren och ytterligare rening och sedimentation förväntas uppnås utmed sträckan. Planförslaget bedöms därför inte innebära att möjligheterna att uppnå MKN för Mälaren–Västeråsfjärden äventyras.

Översvämningsrisk

Sammantaget bedöms planförslaget medföra risk för små negativa konsekvenser kopplat till aspekten översvämning. Utifrån nuvarande utredningar framkommer det inte hur den planerade exploateringen påverkar översvämningsituationen inom planområdet. Det medför en viss osäkerhet om huruvida framkomligheten inom området kommer att påverkas negativt. Befintlig markanvändning utgörs till största del av skogs- och ängsmark, det

vill säga mark med vanligtvis god infiltrationskapacitet. Inom de områden där lera finns bedöms infiltrationen i nuläget vara låg. Planförslaget medför en ökad andel hårdgjorda ytor vilket i sin tur medför en ökad mängd dagvatten. En ökad andel hårdgjord yta utan tillräckligt dimensionerad dagvattenhantering medför en ökad risk för att vatten dröjer sig kvar och ansamlas vid kraftiga skyfall.

Risk och säkerhet

Sammantaget bedöms planförslaget, med föreslagna åtgärder, medföra acceptabla risknivåer. Planområdets södra gräns löper längs med E18 som är en primär transportled för farligt gods. Väster om planområdet finns en täktverksamhet som genomför lossprängningar av bergmaterial. Inom planområdet bedöms människor inte vistas långvarigt. Den nya vägen kommer att utgöra en primär led för farligt gods. Utformningen av diken, korsningar och gång- och cykelväg är viktiga ur ett säkerhetsperspektiv. Med de åtgärder som planeras bedöms risker kopplat till täktverksamheten kunna begränsas.

Rekreation och friluftsliv

Sammantaget bedöms planen medföra små till måttliga negativa konsekvenser kopplat till rekreation- och friluftslivsvärden. Planområdets södra delar angränsar till E18 och är i dagsläget mycket bullerstört. Resten av planområdet ligger inom ett skogsområde som bedöms vara relativt tyst. Planen kommer att utgöra en barriär som i viss utsträckning påverkar tillgängligheten till Bruksleden samt kringliggande rekreationsområden. Eftersom det föreslås en planskild gång- och cykelpassage som innebär att Bruksleden kommer att ledas om, bedöms inte planen innebära en försämrad tillgänglighet för gång- och cykeltrafikanter på Bruksleden. Planen kommer att medföra en ökad trafikmängd och därmed en ökad bullernivå inom området, detta kan leda till att upplevelsen av områdets rekreations- och friluftsvärden försämras inom området, vilket påverkar upplevelsen av de rekreativa värdena.

Klimatpåverkan

Planförslaget bedöms medföra små negativa konsekvenser för aspekten klimatpåverkan. Planerad utbyggnad kommer att medföra utsläpp av växthusgaser när naturmark hårdgörs och det sker en förlust av den koldioxidbindande biomassa som i dagsläget förekommer inom planområdet. Utsläpp av växthusgaser sker även i samband med att vägen ska anläggas och från den trafikering som kommer att ske under drifttiden. Att det anläggs en gång och cykelbana längs med vägen är positivt. I ett globalt och nationellt perspektiv är planförslagets klimatpåverkan att betrakta som mycket liten. Men de utsläpp som genereras bidrar likväl till den totala utsläppsmängd som gör det svårare att nå såväl EU:s och Sveriges nationella mål som Västerås stads klimatprogram. Mot bakgrund av beslutade mål och de omfattande negativa konsekvenser som ett förändrat klimat förväntas medföra är det, trots planens ringa bidrag, likväl viktigt att så långt som möjligt begränsa planens klimatpåverkan.

Förutsättningar

Tidigare ställningstaganden

Riksintressen

Detaljplanen angränsar till område som utgör riksintresse för vägar enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (MB).

Översiktliga planer

Syftet med planförslaget stämmer överens med den fördjupade översiktsplanen för Erikslund. FÖP 63 anger ”Västerleden – ringled” inom föreslaget detaljplaneområde.

Syftet stämmer också överens med två strategier från Västerås Översiktsplan 2026-med utblick mot 2050 (antagen 2017):

- Attraktiv regionstad – Västerleden del 2 avser att bli en del av vägstråket ”Räta linjen”, väg 56 mellan Norrköping och Gävle som utgör en viktig del av det nationella stamvägnätet.
- Enkelt att gå och cykla – Detaljplanen avser att binda samman de östra och västra delarna av området med planskilda korsningar för gång och cykel.

Detaljplaner, fastighetsplaner och områdesbestämmelser

Ingen gällande detaljplan eller fastighetsplan finns för aktuellt planområde.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Byggnadsnämnden har i beslut §109, 2020-04-30 tagit ställning till att detaljplanen ger en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 3 § miljöbalken. En miljöbedömning, med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, har därför upprättats i enlighet med 4 kap. 34 § plan- och bygglagen. Bedömningen har gjorts dels med tanke på den föreslagna utvecklingen i området, dels med hänsyn till att det finns arter som

omfattas av artskyddsförordningen inom planområdet. Samråd om undersökningen av om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan har skett med länsstyrelsen som delar kommunens bedömning.

Platsanalys

Området präglas främst av ett skogslandskap i relativt kuperad terräng. Terrängen varierar från mer sank mark i de lägre delarna till storblockig samt berg i dagen i de högre delarna av området.

Norr om planområdet fortsätter skogslandskapet med inslag av åkermark. Söder om planområdet finns E18 och Skälby.

I planområdet direkta närhet finns två bergtäkter som främst gör sig påminda genom bullerpåverkan, men även av den trafik som verksamheten alstrar.

Bebyggelse

Fornlämningar

I planområdets norra del finns ett område med fossil åkermark med den antikvariska bedömningen ”övrig kulturhistorisk lämning”. Inga fornlämningar finns inom planområdet.

Mark och vatten

Naturmiljö

Inom planområdet varierar marknivåer och vegetation. Här finns både större ädellövträd, som är typiska för mälardalsregionen, och partier med tall och gran. Marken är kuperad och blockig samt sluttar från norr mot söder vilket innebär att naturmiljön delvis är varierad.

Calluna AB har 2020 på uppdrag av Västerås stad utfört en naturvärdesinventering (NVI) mellan Froby och Erikslund handelsområde, vilket är ett större område än aktuellt detaljplaneområde.

Naturen i inventeringsområdet består i huvudsak av produktionsskog och en större täkt, med inslag av åkermark och sumpskogar.

Vid inventeringen avgränsades totalt 23 naturvärdesobjekt (totalt 14,5 ha av inventeringsområdets 176 ha). Av dessa objekt var 9 med påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3), samt 14 med visst naturvärde (naturvärdesklass 4).

Vid Callunas inventering noterades 22 naturvårdsarter, det vill säga arter som indikerar att området har naturvärde, har förutsättningar att vara artrikt eller i sig själv har särskild betydelse för biologisk mångfald. Genom fynduppgifter från Analysportalen (en tjänst som samlar svenska biodiversitetsdata) tillkom ytterligare 13 naturvårdsarter i området. Totalt ger detta 35 konstaterade naturvårdsarter för inventeringsområdet (fler naturvårdsarter än de som påträffats kan dock alltid finnas i området).

Callunas inventering och tidigare fynduppgifter från området visar på förekomst av 22 skyddade arter enligt artskyddsförordningen (2007:845), exempelvis större vattensalamander, spindelblomster och korallrot. Av de skyddade arter är 12 fågelarter prioriterade enligt Naturvårdsverkets rekommendation.

De högsta naturvärdena i inventeringsområdet består av sumpskogar, äldre skog och äng- och betesmark. Naturvärdeklass 1 och 2 utgörs av objekt som har så höga naturvärden att de skulle kunna ingå i naturreservat med syfte att bevara biologisk mångfald.

Inom detaljplaneområdet förekommer ett utpekat naturvärdesobjekt, nr 21, som har naturvärdesklass 3. Naturvärdesobjektet utgörs av fuktig lövskog med salix samt värdefulla strukturer som död ved och exponerade trädrötter som tillhandahåller skydd och livsmiljöer för bl.a. insekter och groddjur. Naturvårdsarterna korallrot och slätterblomma återfinns inom området, varvid korallrot är skyddad enligt 8 § artskyddsförordningen.

Geotekniska förhållanden

Marken inom aktuellt planområde består generellt av ett tunt ytligt skikt av humus ovan morän på berg.

Vattenområden, dagvatten och översvämning

Dagvatten och översvämningsrisk har undersökts genom en dagvattenutredning på planförslaget. Läs sammanfattning av utredning under rubriken Planförslag > Dagvatten och översvämning.

Strandskydd

Genom planområdets norra del finns ett dike som omfattas av strandskydd, 25 meter på vardera sida. Strandskyddet korsar en del av planområdet i norr.

Infrastruktur

Gång-, cykel- och biltrafik

Det finns ingen utvecklad infrastruktur i området idag. I planområdets södra del finns en angöring för bergtäckernas verksamhet.

Teknisk försörjning

Två kraftledningsstråk (luftledningar) passerar området.